

**Efektywne gospodarowanie odpadami w kontekście
osiągania poziomu przygotowania do ponownego
użycia i recyklingu odpadów komunalnych**

**Materiał przygotowany przez
Wydział Gospodarowania Odpadami
Urząd Miasta Płocka
oraz
Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami
w Płocku sp. z o.o.**

wrzesień 2025 r.

Obowiązek uzyskania przez gminy odpowiednich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wynika z art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2025 r. poz. 733). Sposób obliczania tego poziomu i limity zmieniały się na przestrzeni lat. Obecny, bardzo rygorystyczny system, obowiązuje od 2021 roku, i został wprowadzony nowelizacją ww. ustawy z grudnia 2020 r.

Wymogi przedstawiają się następująco:

Art. 3b. 1. Gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

20 % wagowo – za rok 2021;

25 % wagowo – za rok 2022;

35 % wagowo – za rok 2023;

45 % wagowo – za rok 2024;

55 % wagowo – za rok 2025;

56 % wagowo – za rok 2026;

57 % wagowo – za rok 2027;

58 % wagowo – za rok 2028;

59 % wagowo – za rok 2029;

60 % wagowo – za rok 2030;

61 % wagowo – za rok 2031;

62 % wagowo – za rok 2032;

63 % wagowo – za rok 2033;

64 % wagowo – za rok 2034;

65 % wagowo – za rok 2035 i za każdy kolejny rok.

1a. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

1b. Przy obliczaniu poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych nie uwzględnia się innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne.

Zgodnie z art. 3b ust. 2a. w/w ustawy gminy są obowiązane również nie przekraczać poziomu składowania w wysokości:

30 % wagowo – za każdy rok w latach 2025–2029;

20 % wagowo – za każdy rok w latach 2030–2034;

10 % wagowo – w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych.

Poziom składowania oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania do masy wytworzonych odpadów komunalnych. Dla potrzeb obliczania poziomu składowania do odpadów przekazanych do składowania zalicza się również odpady poddane odzyskowi na składowisku odpadów. Za rok 2024 Gmina Miasto Płock uzyskała poziom składowania 27 %. Za przekraczanie poziomów składowania również będą naliczane na gminy kary.

Informacje i dane do obliczenia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu za rok poprzedni, gmina czerpie ze sprawozdań, które podmioty odbierające odpady komunalne i podmioty zbierające odpady mają obowiązek złożyć do 31 stycznia w systemie BDO.

Za rok 2024 sprawozdania złożyły:

1. podmioty odbierające odpady komunalne od mieszkańców w ramach umów z gminą:

- Eko-Maz sp. z o.o.
- Partner Sp. z o.o. Spółka komandytowa
- Remondis Sp. z o.o. w Warszawie Oddział w Płocku
- PreZero Płocka Gospodarka Komunalna sp. z o.o.

2. podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na podstawie umów cywilno-prawnych

- Eko-Maz sp. z o.o.
- Remondis Sp. z o.o. w Warszawie Oddział w Płocku
- PreZero Płocka Gospodarka Komunalna sp. z o.o.
- JAKO sp. z o.o.

3. podmioty zbierające odpady komunalne (punkty skupu)

- Skup i Sprzedaż Surowców Wtórnych Jolanta Włodarska
- PreZero Płocka Gospodarka Komunalna Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
- „Inter Consulting Group” Pietrzykowski Arkadiusz
- Remondis Medison Sp. z o. o.
- PBK Komunal-Bud Robert Ciećwierz
- P.W. KRON Robert Lewandowski

4. Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku sp. z o. o. jako prowadzący Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Kobiernikach

Na podstawie danych o ilościach odpadów komunalnych oraz ilościach odpadów zagospodarowanych w procesie recyklingu obliczono poziom dla Gminy Miasto Płock za 2024 r.

		zamieszkałe	PSZOK	cywilno-prawne	skupy
kod odpadu	nazwa odpadu	ilość [Mg]			
15 01 01	opakowania z papieru i tektury	0	0	429,2250	1 446,3823
15 01 02	opakowania z tworzywa sztucznych	0	0	12,3800	45,1550
15 01 03	opakowania z drewna	0	0	0	1,56
15 01 04	opakowania z metali	0	0	0	665,1007
15 01 06	zmieszane opakowaniowe	0	23,8800	578,3600	0,260
15 01 07	opakowania ze szkła	0	0	117,9100	2,1000
20 01 01	papier i tektura	1 709,8800	0,2200	152,8600	222,3944
20 01 02	szkło	1 550,1600	0,3000	14,4600	0
20 01 08	kuchenne	0	0	354,5300	0
20 01 32	leki	4,9200	0	0	0,7096
20 01 34	baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	0	0	0,2600	0
20 01 35*	ZSEE/niebezpieczny	28,9600	1,2000	1,4200	0
20 01 36	ZSEE	24,400	1,3800	1,4600	0
20 01 99	inne zebrane selektywnie	3 353,1200	0	0	0
ex 20 01 99	igły i strzykawki	0,04900	0	0	0
20 02 01	zielone	5 216,0100	170,8400	532,1800	39,3000
20 03 01	odpady zmieszane	20 760,3400	0	7440,557	0
20 03 03	czyszczenie ulic	0	0	0	4,3600
20 03 07	wielkogabaryty	2 293,0500	186,1600	119,2100	36,7900
	razem	34 940,8890	383,9800	9 754,8120	2 464,1120
	razem system	35 324,8690			
	razem odpady wytworzone w Płocku	47 543,7930			

Z powyższych danych wynika, że podmioty wpisane do rejestru działalności regulowanej odebrały z nieruchomości niezamieszkałych w ramach umów cywilno-prawnych w 2024 r. prawie 10 000 Mg odpadów, a do recyklingu przekazano tylko 2000 Mg. Nie osiągnęły wymaganego poziomu i tym samym zaniżyły poziom dla całej gminy. Zgodnie z art. 9x ust.2 pkt1 ucpg prezydent miasta zobowiązany jest wydać decyzję administracyjną o karze pieniężnej wobec tych podmiotów. W 2024 r. nałożono trzy tego rodzaju kary.

Natomiast z ponad 35 000 Mg odpadów komunalnych, które przekazano do Instalacji Komunalnej w Kobiernikach prowadzonej przez PGO w Płocku sp. z o.o. do recyklingu trafiło 15 424,2274 Mg.

Wszelkie informacje w powyższym zakresie są zamieszczane co roku w *Analizie stanu gospodarki odpadami komunalnymi*, sporządzanej zgodnie z art. 9tb ustawy ucpg, do 30 kwietnia i umieszczanej na stronie BIP oraz stronie www.czysty.plock.eu

Obliczony w sprawozdaniu rocznym naszej gminy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych za rok 2024 wyniósł 35,66% (wymagane jest 45%). Obecnie, roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, przygotowane zgodnie z art. 9q ustawy ucpg, złożone w terminie 31 marca w systemie BDO, jest jeszcze w procesie weryfikacji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego.

Rok 2024 to pierwszy rok gdy Gmina Miasto Płock nie osiągnęła wymaganego poziomu.

rok	Poziom minimalny dla najbliższych lat (wagowo) [%]					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – co najmniej	20	25	35	45	55	56
poziom osiągnięty przez Gminę-Miasto Płock	27,69	32,58	36,03	35,66	-	-

Płock wpisuje się w ogólnokrajowy trend - w 2024 roku większości miast nie udało się osiągnąć wymaganego poziomu, a sukces w tym zakresie był udziałem jedynie nielicznych. Płock nie jest jakimś ewenementem na mapie gdzie nie osiągnięto w 2024 roku poziomu. Taka sytuacja jest w prawie wszystkich miastach i w niewielu się to udało. Na dokładne statystyki trzeba będzie poczekać do przyszłego roku, aż zakończy się proces sprawdzania poprawności danych w sprawozdaniach gminnych za ten rok. Dla przykładu w województwie mazowieckim Warszawa, Miasto Radom poziomów nie uzyskuje już od kilku lat, również Ostrołęka.

Dodajmy, że kary za brak recyklingu nie dotyczą wyłącznie Polski, osiągnięcie wyznaczonych celów jest trudnym wyzwaniem dla wszystkich państw UE. W lipcu 2024 r. Komisja Europejska wszczęła postępowania w sprawie naruszeń wobec wszystkich państw członkowskich.

Kwestię administracyjnej kary pieniężnej za nieosiągnięcie wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu reguluje art. 9z ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2025 r. poz. 733) – dalej zwana ucpg.

Kara taka jest obligatoryjnie wymierzona na podstawie decyzji przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ordynacją podatkową urząd ma na to 5 lat.

Sposób obliczenia wysokości kary jest dokładnie określony w ustawie i dlatego Wydział Gospodarowania Odpadami UMP mógł określić w przybliżeniu jej wielkość za 2024 r.:

$$4663 \text{ Mg} \times 343,39 \text{ zł} \times 50\% = 800\,613,78 \text{ zł},$$

gdzie:

4663 Mg – ilość odpadów której nie poddano procesowi recyklingu (brakujące do 45%).

343,39 zł – jednostkowa stawka opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na składowisku w 2024 r. określona na podstawie obwieszczenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 sierpnia 2023 r. w sprawie wysokości stawek opłat za korzystanie ze środowiska na rok 2024 (M.P. poz. 914).

50% - współczynnik pomniejszający karę, wprowadzony w art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1717) za rok 2024 i 2025

W momencie gdy WIOŚ dostarczy do Prezydenta Miasta Płocka decyzję wymierzającą administracyjną karę pieniężną, będziemy mieli możliwość na podstawie art. 9ze ucp, wnioskować o **zawieszenie zapłaty kary pieniężnej** na okres maksymalnie 5 lat, przedstawiając **tzw. program naprawczy**. Po usunięciu przyczyn nałożenia kary pieniężnej kara ta **podlega umorzeniu** przez WIOŚ, a w przypadku nieusunięcia przyczyn WIOŚ stwierdza w drodze decyzji obowiązek uiszczenia tej kary **wraz z odsetkami za zwłokę** naliczonymi za okres zawieszenia kary (art. 9ze ust. 2 ucp).

Efektywne gospodarowanie odpadami

1. Kluczową rolę odgrywa **poprawna segregacja odpadów u źródła**.

Mitem jest, że odpady można prawidłowo posegregować dopiero na linii technologicznej i dlatego mieszkańcy nie muszą tego robić. Surowce wtórne wybrane ze zmieszanych odpadów komunalnych są zanieczyszczone i posiadają znacznie mniejszą wartość. Natomiast np. potłuczone szkło czy BIOodpady na takiej linii są zupełnie nie do odzyskania i marnują się bezpowrotnie. Linie do sortowania powinny służyć do doczyszczania odpadów (głównie tzw. „żółtego worka” czyli frakcji tworzywa sztuczne i metal).

a) edukacja i informacja

- Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku sp. z o.o. oraz Wydział Gospodarowania Odpadami UMP prowadzą szereg działań edukacyjnych i informacyjnych mieszkańców. W bieżącym roku zaktywizowano FB, umieszczając tam przynajmniej jednego posta w tygodniu oraz stronę www.czysty.plock.eu. Prowadzone są lekcje w przedszkolach i szkołach. Uczestniczymy w piknikach osiedlowych, audycjach radiowych. W najbliższym czasie pojawią się w radio i autobusach spoty o tematyce segregacji bioodpadów. Przygotowano nowe ulotki i poradniki. Co roku w ramach współpracy z organizacjami pożytku publicznego zawieramy umowę na przeprowadzenie edukacji w zakresie segregacji odpadów.

Od tego roku duży nacisk kładziemy na segregację BIOodpadów. Z uwagi na to, że odpady kuchenne i zielone są ciężkie, a instalacja komunalna w Kobiernikach ma już możliwości przeróbki selektywnie zebranych odpadów BIO na polepszacz do gleby, jest to dla Płocka duża szansa na podniesienie o kilka procent poziomu recyklingu.

b) kontrola i kary

Urząd Miasta Płocka od dawna prowadzi kontrolę poprawności segregacji odpadów u źródła. Wcześniej długo stosowane były wyłącznie pouczenia, obecnie zgodnie z art. 6ka ucpg nakładane są na właścicieli nieruchomości, podwójne opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku stwierdzenia nieprawidłowej segregacji przez firmy odbierające odpady. W drugiej połowie roku 2025 nałożono pierwsze takie decyzje na właścicieli nieruchomości wielolokalowych.

2. Doczyszczanie odebranych odpadów w Instalacji Komunalnej w Kobiernikach i przekazywanie do procesów recyklingu.

Na uzyskanie wyższych poziomów recyklingu duże znaczenie ma doczyszczanie tzw. żółtego worka czyli frakcji odpadów - tworzywa sztuczne i metal. I to jest czynność wykonywana na linii sortowniczej w Kobiernikach. Należy dążyć aby jak największa ilość tworzyw sztucznych, metali i tetrapaków mogła zostać przekazana do dalszego recyklingu. Niestety w tej frakcji, obecnie połowa odpadów nie nadaje się do recyklingu, ze względu na ich złożoność wielomateriałową.

3. Ekoprojektowanie

Kwestie ROP (rozszerzonej odpowiedzialności producenta) i ekoprojektowania opakowań i produktów (wymóg rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. zwane: „PPWR”), zostały uwzględnione w projekcie Ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (UC100), który ukazał się na stronie Rządowego Centrum Legislacji w dniu 13 sierpnia 2025 r.

Jest to długo oczekiwany projekt ustawy regulującej ww. kwestie, który etapami ma je wdrażać i tym samym wspomóc gminy w gospodarce odpadami komunalnymi, głównie opakowaniowymi. Uregulowania powinny wymusić inwestycje w zakłady do recyklingu, których bardzo w Polsce brakuje. Jeśli będzie na rynku dobry surowiec, to po prostu będzie opłacało się budować instalacje do recyklingu, dopiero wtedy jako kraj możemy uzyskać jakiś znaczący wzrost poziomów. Najbliższy czas pokaże kiedy uda się uchwalić ten projekt.

4. Zapobieganie powstawania odpadów (zasada 5R)

Naczelnym priorytetem w gospodarce odpadami powinno być zapobieganie ich powstawaniu oraz że ponowne wykorzystanie i recykling materiałów powinny mieć pierwszeństwo przed odzyskiem energii z odpadów, o ile i tylko w takim zakresie, w jakim są to najbardziej ekologiczne z dostępnych metod (rezolucja Rady UE z 24.02.1997 r. w sprawie wspólnotowej strategii w zakresie gospodarowania odpadami). Gminy powinny zapewnić przestrzeganie zasad hierarchii sposobów postępowania z odpadami, poprzez inicjowanie działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych. Takie działania są planowane w kolejnych latach.

5. Rola Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

Kolejnym przedsięwzięciem Gminy Miasto Płock będzie budowa PSZOK przy ul. Kobiąłka. Przygotowano projekt i trwa proces uzyskiwania pozwolenia na budowę. W planach jest wybudowanie zautomatyzowanego, otwartego 24 h na dobę przez 7 dni w tygodniu obiektu, do którego mieszkańcy bezpłatnie będą mogli oddać odpady i niepotrzebne przedmioty. Dzięki zorganizowaniu miejsca napraw i ponownego użycia, będzie można wypracować kolejne punkty procentowe poziomów recyklingu. Planowane jest tam również zorganizowanie sali dydaktycznej i ścieżki edukacyjnej. Realizacja tego przedsięwzięcia będzie mogła się rozpocząć po uzyskaniu

środków zewnętrznych. Obecnie nie ma ogłoszonych żadnych naborów w zakresie gospodarki odpadów komunalnych dla samorządów w województwie mazowieckim.

Efektywne gospodarowanie odpadami w kontekście osiągania poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, należy rozpatrywać również w kontekście rachunku ekonomicznego. Nie zawsze to się opłaca finansowo.

Zapewne system kaucyjny, który w Polsce rusza 1 października 2025 r. spowoduje w pewnym stopniu odpływ odpadów ze strumienia odpadów komunalnych odbieranych od mieszkańców. Opakowania z tworzyw sztucznych, metalu i szkła po napojach, trafią do kaucjomatów w sklepach, a nie na sortownię w Kobiernikach. W efekcie zmniejszą się dochody Spółki a miasto będzie miało mniejszą ilość odpadów poddanych recyklingowi. Taka jest obecnie perspektywa kolejnych lat.

Dodatkowo selektywna zbiórka odpadów odzieży i tekstyliów też nie przyczyni się do podniesienia wymaganych poziomów. Rosnąca tendencja nadmiernego kupowania i pozbywania się odzieży i tekstyliów zwiększyła ilość tego rodzaju odpadów, które z uwagi na brak instalacji do recyklingu, przekazujemy do odzysku energetycznego. Coraz trudniej znaleźć również osoby potrzebujące, które są zainteresowane odzieżą używaną.

Należy jednak nadal mówić głośno i uświadamiać społeczeństwo, że recykling odpadów jest ważny i że powinniśmy zadbać o poprawną segregację odpadów, aby wydzielać surowce wtórne. Każda tona poprawnie zebranego szkła, papieru, metalu, odpadów BIO, czy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pozwala zmniejszyć karę i obciążenie budżetowe. W tej kwestii wszyscy powinniśmy zmieniać swoje nawyki i nie marnować surowców oraz zapobiegać powstawaniu odpadów, wdrażając transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ).

To właśnie edukacja i informacja mieszkańców jest niezmiernie ważna, gdyż obecnie jeszcze mnóstwo odpadów marnuje się w odpadach zmieszanych.